

Tabel S.1: Sammensætning af fokusgrupperne

Gruppe	Klasseposition	Antal deltagere	Deltager	Uddannelse	Beskæftigelse	Husstands- indkomst kr.	Køn	Fødselsår	Nationalitet / Etnicitet
1	Arbejderklasse		1a	Special-arbejder	Telefonist	350,000-399,999	K	1961	DK
			1b	Erhvervsudd.	Service level manager	800,000-999,999	M	1952	DK
			1c	Erhvervsudd.	Lægeseekretær	600,000-699,999	K	1951	DK
			1d	HF studerende	Førtidspension	200,000-249,999	K	1984	DK
			1e	HHX	Lagerarbejder	300,000-349,999	M	1977	DK
			1f	Special-arbejder	Folkepensionist	-	K	1941	DK
			1g	Ingen udd.	Befalingsmand i søværnet.	600,000-699,999	M	1963	DK
			1h	Erhvervsudd.	Afdelingsleder	700,000-799,999	M	1981	DK
2	Lavere middelklasse		2a	Erhvervsudd.	Maskinsnedker	-	M	1957	DK
			2b	Erhvervsudd. (ikke dansk)	Smørrebrøds-jomfru	150,000-199,999	K	1952	DK
			2c	Erhvervsudd.	IT-specialist	350,000-399,999	M	1963	DK
			2d	BA-udd.	Borger-konsulent	500,000-599,999	K	1953	DK
			2e	Erhvervsudd.	Fotograf	300,00-349,999	M	1961	DK
			2f	BA-udd.	Postbud	200,000-249,999	M	1971	DK
			2g	Erhvervsudd.	Cater	200,000-249,999	K	1970	DK

3	Middelklasse	3a	BA-udd.	Lærer	600,000-699,999	M	1960	DK
		3b	Erhvervsudd.	Socialpædagog	300,000-349,999	K	1957	DK
		3c	BA-udd.	Borger-konsulent	700,000-799,999	K	1965	DK
		3d	BA-udd.	Pædagog	600,000-699,999	K	1955	DK
		3e	Erhvervsudd.	Elektriker	500,000-599,999	M	1972	DK
		3f	Erhvervsudd.	SOSU-assistent	600,000-699,999	M	1957	DK
4	Overklasse / øvre middelklasse	4a	Kandidatudd.	Læge	> 1,000,000	M	1968	DK
		4b	Kandidatudd.	Fuldmægtig	800,000-999,999	M	1977	DK
		4c	Kandidatudd.	Studie-koordinator	400,000-449,999	K	1973	DK
		4d	Kandidatudd.	Direktør	800,000-999,999	M	1966	DK
5	Studerende	5a		Universitetsstuderende	100,000-149,999	M	1994	DK
		5b		Universitetsstuderende	< 100,000	K	1992	DK
		5c	Kandidatudd.	Arbejds-løsløs arkitekt	100,000-149,999	M	1983	DK
		5d		Universitetsstuderende	100,000-149,999	K	1993	DK
		5e		Universitetsstuderende	100,000-149,999	M	1992	DK

Sammenfattende, og med henvisning til Bourdieus forståelse af multidimensionale klasserelationer, er de fem fokusgrupper sammensat, så de er ens med hensyn til kapitalvolumen og forskellige med hensyn til køn og alder, idet det ikke var har været muligt at opnå en spredning med hensyn til etnicitet. Desuden har det ikke været muligt at kontrollere gruppernes kapitalsammensætningen. Dette er især et problem i gruppen fra den øvre middelklasse/overklasse, der udgøres af mennesker med en overvægt af kulturel kapital, og i gruppen af ufaglærte, hvor deltagerne er noget forskellige med hensyn til indkomst. Dette er dog af mindre betydning for analyses resultater og konklusioner, da det her ikke er formålet at undersøge relationen mellem objektiv klasseposition og klassekategorier, men primært at undersøge tværgående tendenser i materialet i forhold til opfattelser af partier og sociale klasser. Det skal dog bemærkes at analytisk generalisering må begrænses til at angå den etnisk danske majoritetsbefolkning.

Tabel S.2 Spørgeguide, endelig version, februar 2014

Teoretisk interview-guide	Operationel interviewguide
Ankomst	<p>Deltagerne ankommer og bliver budt velkommen og vist tilrette. De får udleveret et spørgeark, som de bliver bedt om at sætte sig og udfylde. De får også udleveret navneskilt (kun fornavn), får anvist en plads og bliver tilbudt kaffe/te, sodavand og en sandwich.</p> <p>Interviewerne er ikke til stede i rummet men på gangen, i køkkenet eller andre steder.</p>
Velkomst	<p>Når alle er ankommet bydes der velkommen:</p> <p>Velkommen til. Vi er glade for, at I ville bruge tid på at deltage i det her fokusgruppeinterview. Som vi allerede har skrevet til jer, så handler det om danskernes opfattelse af hinanden og af de politiske partier.</p> <p>Og vi har jo inviteret jer, fordi vi er meget interesserede i at høre, hvad lige præcis I har at sige om det her, så vi kan blive klogere på, hvad I tænker. Derfor er det også sådan – som vi vist også har skrevet til jer allerede – at det ikke kræver nogle særlige forudsætninger at være med i det her interview. Der er ingen rigtige eller forkerte svar på nogle af spørgsmålene, og I skal ikke holde jer tilbage fra at sige lige præcis det I tænker.</p> <p>Det er jo et fokusgruppeinterview og det er lidt anderledes end et almindeligt interview mellem to personer – som I fx kender det fra nyhederne eller jobsamtaler.</p> <p>Vi vil nemlig gerne have jer til at diskutere tingene med hinanden i stedet for at vi siger så meget. Så det bliver sådan, at vi har nogle spørgsmål og nogle små øvelser til jer, som vi så vil bede jer om at lave sammen og diskutere med hinanden. Og så vil vi prøve at holde lidt orden så I ikke snakker i munden på hinanden.</p> <p>Når vi er færdige, så har vi nogle praktiske ting vi skal have ordnet – og vi har nogle kuverter med gavekort, og med forklaring på, hvordan I får refunderet jeres rejseudgifter.</p> <p>Har I nogle spørgsmål før vi går i gang?</p>

<p>Præsentation</p>	<p>Allerførst skal vi have en præsentationsrunde. Vi skal jo være sammen den næste halvanden times tid, måske to timer hvis I snakker rigtig meget, og så er det jo meget rart lige at vide, hvem man taler med.</p> <p>Så vi tager lige en runde rundt om bordet, hvor I siger hvad I hedder og hvem I er.</p> <p>I skal selvfølgelig ikke være bange for, at det I siger om jer selv kommer videre. Når vi bruger det her materiale, så gør vi det anonymt, dvs. vi opfinder simpelthen nogle andre navne til jer og sørger for, at der ikke kommer nogle private oplysninger frem om jer, sådan at man kan gætte, hvem I er.</p> <p>Men vi kan jo starte med at præsentere os selv.</p> <p>Jeg hedder Gitte, jeg er forsker her på universitetet, og så er jeg 42 år, gift og har to børn, og jeg bor her i Aarhus.</p> <p>Jeg er Helene og arbejder også her på universitetet. Jeg er 34 år og bor med min mand og vores to drenge i Åbyhøj.</p> <p>...</p>
<p>Kategorisering, Samfundsstrukturen</p> <p>Hvordan opfatter IP at samfundsstrukturen 'ser ud'.</p>	<p>Det første spørgsmål handler om samfundet sådan helt overordnet. Vi kan alle sammen have nogle forskellige forestillinger om, hvordan samfundet 'ser ud', hvis vi skulle tegne en model af det.</p> <p>Og her tænker vi ikke på formelle magtstrukturer eller samfundets institutioner, som fx Folketinget, kommunerne, folkeskolerne og sygehusene. Men på borgerne – dvs. os alle sammen.</p> <p>Tænk på det som om, at I har fået besøg af en gruppe kollegaer fra Kina, og så er I blevet sat til at forklare dem, hvordan det danske samfund ser ud. Hvordan ville I så tegne det ?</p> <p>Vi vil gerne have jer til at tegne for jer selv først. I får 2 minutter til at tegne jeres egen tegning, så I skal bare tegne det, der først falder jer ind. Og så skal I tænke over, hvordan I vil forklare tegningen til de andre.</p> <p>2 minutters tegning.</p> <p style="text-align: center;">****</p> <p>Nu vil vi gerne have jer til at vise jeres tegninger til hinanden, og vi vil gerne have jer til at diskutere jer frem til en fælles stor tegning som vi laver på det her store stykke karton.</p> <p>Dvs. I skal diskutere enten indtil I bliver enige – eller indtil det står klart for jer, hvad I er uenige om. Og I må meget gerne bare begynde at tegne, for hvis der går noget galt, så tegner vi bare en ny. Vi har masser af papir.</p> <p>Hvem vil lægge for med at præsentere deres tegning?</p>

<p>Kategorisering, Grupper og navngivning</p>	<p>Nu har I så lavet den her tegning / de her tegninger.</p> <p>Kan I så også sige noget om, hvad det er for nogle mennesker der 'bor' hvor i denne her model.</p> <p>Kan I pege på nogle grupper i modellen. Og kan vi 'kalde' de her grupper noget bestemt? Kan vi simpelthen skrive nogle navne på modellen?</p> <p>Igen så skal I prøve at diskutere indtil I er enige, eller indtil det bliver tydeligt for jer, hvad I ikke er enige om.</p> <p>[Skriv navne på modellen]</p> <p>Hvis vi nu skal være endnu mere præcise, så prøv at forestil jer en mand – Frederik. Han hører til i det I kalder [toppen]. Hvem er han? Og hvad så hvis vi har en anden mand – Ole – der hører til her i det I kalder [bunden]. Og hvad med en der bor her [midten] vi kan jo kalde ham Henrik.</p> <p>Ligner alle dem der bor i toppen/bunden/midten, dem I har beskrevet. Bor der andre?</p> <p><i>Probing</i></p> <p>Hvor mange grupper kan vi tale om der er. Er der nogle få store grupper – eller skal vi tegne masse små grupper ind? Er der måske nogle grupper inden for grupperne?</p> <p>[HUSK: Indsaml tegninger]</p>
<p>Kategorisering Grupper og egenskaber</p>	<p>Vi har også taget nogle personer med, som vi gerne vil have jer til at diskutere. I får dem en ad gangen, og I skal diskutere, hvor de hører til i jeres model. I må gerne skrive deres navne på modellen. Hvis I ikke kan placere dem i modellen, så skriv deres navne udenfor.</p> <p>Igen så skal I prøve at diskutere indtil I er enige, eller indtil det bliver tydeligt for jer, hvad I ikke er enige om.</p> <p>Case-historier:</p> <p>Morten, Katrine, Anders, Helle, Maja, Jesper og Michael</p> <p>[NB Tænk over hvilke cases der gives i relation til de cases, de selv har diskuteret i spørgsmålet før]</p> <p>Evt. probe på variation på nogle af egenskaberne (hvad nu hvis hun tjente lidt flere penge ...)</p>

<p>Identifikation Selvplacering</p>	<p>Så vil vi gerne have jer til at diskutere hvor I selv hører til i det her kort. Hvor vil I placere jer selv? Er I det samme sted i det her rum ? Sæt gerne nogle krydser i modellen.</p> <p>Igen så skal I prøve at diskutere indtil I er enige, eller indtil det bliver tydeligt for jer, hvad I ikke er enige om.</p> <p><i>Probing / opfølgning:</i></p> <p>Nu talte vi før om, hvad man kunne kalde de forskellige grupper. Hvad vil I gerne kaldes?</p> <p>UDDEL PAPIR</p> <p>Når man laver undersøgelser af fx danske vælgere, så bruger man typisk det her spørgsmål. Hvis I nu fik sådan et spørgsmål her, hvor ville I så sætte krydset – I må gerne diskutere det med hinanden. Er der brug for flere kasser – hvad skulle vi kalde dem ?</p>
<p>Identifikation og dis-identifikation</p>	<p>Nu vil vi gerne have jer til at forestille jer, at I skal til en fest. Hvem vil I så helst sidde ved siden af, og hvem vil I ikke så gerne sidde ved siden af hvis vi kigger på det her rum, I har fået tegnet?</p> <p>Igen så skal I prøve at diskutere indtil I er enige, eller indtil det bliver tydeligt for jer, hvad I ikke er enige om.</p> <p><i>Probing</i></p> <p>Prøv i stedet at på, hvem I gerne vil have at jeres børn kommer i klasse med eller skal lege med i fritiden. Kan man sig enoget om det ud fra det her kort?</p>
<p>Politiske holdninger og konflikter – Opfattelse af politiske konflikter</p>	<p>Vi nærmer os snart slutningen af det her fokusgruppeinterview.</p> <p>Det sidste tema vi gerne vil have jer til at diskutere handler om politik. Vi vil gerne have her til at diskutere, om I tror de grupper der er i jeres model er uenige om nogle vigtige politiske spørgsmål.</p> <p>Dvs. vi vil gerne have jer til at diskutere, hvad I opfatter som de vigtigste politiske uenigheder i det her samfund I har tegnet.</p> <p>Igen så skal I prøve at diskutere indtil I er enige, eller indtil det bliver tydeligt for jer, hvad I ikke er enige om.</p>

<p>Politiske holdninger og konflikter – Opfattelse af partierne</p>	<p>Hvis vi så tager partierne, kan man så placere dem i den her model? Kan man sige, at man stemmer på nogle bestemte partier forskellige steder i den her model?</p> <p>Igen så skal I prøve at diskutere indtil I er enige, eller indtil det bliver tydeligt for jer, hvad I ikke er enige om.</p> <p><i>Probing:</i> Det kan godt være, at der er nogle partier der ikke kan placeres, og det kan også være, at nogle partier dækker nogle større områder end andre i de her kort.</p>
<p>Afvikling</p>	<p>Deltagerne udleveret et ark med oplysninger om praktiske forhold, samt blanketter til refusion af transportudgifter, frankeret kuvert og gavekort.</p>